

Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus

Aika: Tiistai 30.11.2021, klo 11.30-12.27
Paikka: Teams
Paikalla: ohjausryhmän jäsenet tai varajäsenet

Juhani Damski, pj.
Tarja Haaranen, varapj.
Armi Liinamaa
Jari Salila
Eeva-Maija Puheloinen
Tuula Packalen
Mari Rajala
Miira Riipinen
Timo Tanninen
Jari Luukkonen
Matti Kattainen
Karoliina Niemi
Teemu Simenius
Tiina Haapasalo
Anna-Rosa Asikainen
Viktor Harvio
Anna Rakemaa
Heidi Lettojärvi
Anne Rautiainen
Kai Kokko
Mikko Kuusinen
Johanna Korpi
Pasi Kallio, siht.
Arja Halinen, siht.
Roosa Atula, siht.

Ympäristöministeriö
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Valtiovarainministeriö
Oikeusministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Uudenmaan ELY-keskus
Kuntaliitto
Metsähallitus
WWF-Suomi
Suomen luonnonsuojeluliitto
Metsäteollisuus ry
Suomen Metsästäjäliitto
Elinkeinoelämän keskusliitto
Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Metsäkeskus
Energiateollisuus
Suomen latu
Helsingin yliopisto (pysyvä asiantuntija)
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Ympäristöministeriö, johdon tuki
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Asialista

1. Kokouksen avaus, kansliapäällikkö Juhani Damski (YM)

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11.30 ja toivotti jäsenet tervetulleeksi hankkeen viimeiseen ohjausryhmän kokoukseen.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Loppuraportti

a. Projektiryhmän I ehdotus luonnonsuojelulakia koskevaksi hallituksen esitysluonnokseksi liitelakeineen

Johanna Korpi totesi hankkeen sihteeristön koordinaattorina, että projektiryhmä I on jättänyt loppuraporttinsa 29.11.2021. Myös projektiryhmä III on saanut työnsä päätökseen. Rauhoitettujen lajien korvauksia koskeva hallituksen esitys, jota valmistellut projektiryhmä II päätti työnsä jo aiemmin, on tällä hetkellä eduskunnan käsittelyssä. Hankkeessa on kolmen eri projektiryhmän puitteissa järjestetty 59 kokousta ja yli 100 henkilöä on ollut mukana valmistelussa.

Tarja Haaranen kiitti projekti I projektiryhmän puheenjohtajana ja kävi läpi syksyn työn. Haaranen totesi, että hankkeen asettamiskirjeen mukaan ohjausryhmä käsittelee projektien työhön liittyviä keskeisimpiä linjauksia ja seuraa hankkeen etenemistä. Projektiryhmän I tehtävänä on ollut valmistella ehdotus hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulain uudistamisesta sekä uudistaa luonnonsuojeluasetusta. Projektiryhmän I jäsenet toimittavat mahdolliset eriävät mielipiteet ja täydentävät lausumat hallituksen esitysluonnokseen.

Pasi Kallio kertoi luonnonsuojelulakia koskevan hallituksen esitysluonnoksen valmistelun etenemisestä syksyllä. Sekä pykälää että perusteluja on muokattu ja tarkennettu lausuntopalautteen ja projektiryhmän näkemysten perusteella. Projektiryhmän jäsenet toimittavat eriävät mielipiteet ja täydentävät lausumat kirjallisesti 7.12. mennessä ja tämän jälkeen julkaistaan loppuraportti, johon nämä eriävät ja täydentävät näkemykset liitetään mukaan.

Lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitystä on muokattu mm. varovaisuusperiaatetta, selvilläoloa (poistettu) ja luontotyyppien suojelua koskevien säännösten sekä uhanalaisuuden kriteerien osalta. Lisäksi vaikutusten arviointia on täydennetty.

Hallituksen esitysluonnoksen viimeistely tapahtuu virkamiestyönä. HE:n tekninen viimeistely tehdään tammikuun 2022 loppuun mennessä. Hallituksen esitykseen tehdään vielä tarvittavia täsmennyksiä ja tarkennuksia Kuthanek ja arviointineuvoston käsittelyn sekä laintarkastuksen ja mahdollisen OKV-ennakkotarkastuksen jälkeen.

Ohjausryhmän jäsenet esittivät puheenvuoroja hankkeesta. Valmistelu sai kiitosta osallistavuudesta ja tieteellisen tiedon hyödyntämisestä. Monimuotoisuuden vähenemiseen kiinnitettiin puheenvuoroissa huomiota ja todettiin sen edellyttävän toimenpiteitä myös luonnonsuojelulaissa, mutta kaikista ehdotuksista ei ollut yhtenäistä näkemystä. Lisäksi eräät ohjausryhmän jäsenet nostivat puheenvuoroissaan esiin edustamansa tahon mahdollisesti jättämät eriävät ja täydentävät mielipiteet projektiryhmän I ehdotukseen.

Kai Kokko nosti esiin kompensatiopykälää koskevan muotoilun epäselvyyden ja kiinnitti huomiota LSL:n ja MRL:n väliseen suhteeseen, mm. oikeuskäytännöstä nousseiden tulkintojen osalta.

WWF totesi lain ehdotusten olevan lähtökohtaisesti onnistuneita, mutta katsoi, että esitys on heikentynyt lausuntokierroksen jälkeen ja toivoi selvilläolovelvoitteen palauttamista.

Kuntaliitto kiitti laaja-alaisesta valmistelusta, mutta toivoi huomioonottoa koskevaa säännöstä muokattavaksi ja nosti esiin joitakin täydentäviä huomioita.

Metsäteollisuus olisi toivonut vielä lisää keskusteluaikaa lausuntokierroksen jälkeen ja katsoi, että taloudellisia vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi. Metsäteollisuus piti luontotyyppien tiukan suojelun kategorialla ongelmallisena ja toivoi selkeää rajausmenettelyä näidenkin luontotyyppien osalta.

Metsähallitus nosti esiin näkemyksensä muutostarpeista valtion muun luonnonsuojelualueen rajojen merkitsemisen osalta. Metsähallitus on toimittanut huomionsa kirjallisesti, mikä kirjataan pöytäkirjan liitteeksi.

MTK kiitti vuorovaikutteisesta valmistelusta, ja painotti erilaisten keinojen tarvetta luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. MTK nosti puheenvuorossa esiin eriävien näkemystensä pääkohdat mm. luontotyyppien suojelun osalta. MTK totesi myös jättäneensä aiemmin eriävän mielipiteen ekologisen kompensaaation (projekti III) osalta.

MMM katsoi ehdotuksen olevan osin ongelmallinen mm. luontotyyppien suojelun ja vaikutusten arvioinnin osalta.

Suomen Metsästäjäliitto nosti esiin metsästysmuistojen maahantuontia koskevan säännöksen ongelmallisuuden ja katsoi sen olevan luonnonsuojelullisten intressien vastainen. Suomen Metsästäjäliitto esitti myös 87 §:n sisältöä tarkistettavaksi. Metsästäjäliitto on toimittanut huomionsa 88 §:n osalta kirjallisesti, mikä kirjataan pöytäkirjan liitteeksi.

SLL piti lakiehdotusta kannatettavana, mutta esitti joitakin vahvistamistarpeita.

Ohjausryhmän jäsenistä MMM, MTK, EK ja Metsäteollisuus totesivat jättävänsä projektiryhmän I jäsenenä eriävän mielipiteen projektiryhmän I ehdotukseen. Vastaavasti SLL ja WWF totesivat jättävänsä täydentävän lausuman. Kuntaliitto totesi jättävänsä eriävän mielipiteen huomioon ottoa koskevaan säännökseen sekä täydentävän lausuman eräistä yksityiskohdista.

Puheenjohtaja totesi, että loppuraportti julkaistaan lähiviikkoina ja toimitetaan tiedoksi myös ohjausryhmälle.

4. Muut asiat

Esiin ei noussut muita asioita.

5. Kokouksen ja hankkeen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti ja päätti hankkeen ja kokouksen klo 12.27.

Pöytäkirjan liitteet:

- 1) Metsähallituksen eriävä mielipide
- 2) Suomen metsästäjäliiton eriävä mielipide

LIITE

Metsähallituksen eriävä mielipide

Metsähallitus on toimittanut Luonnonsuojelulain uudistamista koskevan hankkeen ohjausryhmälle sähköpostitse oheisen eriävän mielipiteen ehdotuksesta luonnonsuojelulakia koskevaksi hallituksen esitysluonnokseksi liitelakeineen, hankkeen ohjausryhmälle ja ohjausryhmän kokouksessa 30.11.2021 käsiteltäväksi. Tämä lisätään ohjausryhmän 30.11.2021 pidetyn kokouksen pöytäkirjan liitteeksi.

Metsähallituksen eriävä mielipide

Metsähallitus on Luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakin muuttamisesta antamassaan lausunnossa 10.9.2021 todennut esitetyn lain 60 §:n osalta seuraavaa: *”Metsähallitus nostaa tämän osalta esille, että jos luonnonsuojelualan rajaa ei ole merkitty selvästi maastoon, aiheutuu rajan etsimisestä metsätalous- ja muiden mahdollisten toimenpiteiden yhteydessä ylimääräistä työtä. Rajaloukkaustilanteissa myös maanomistajan oikeusturva voi vaarantua. Nykyaikainen paikannustekniikka ei riitä yksinomaan varmistamaan rajan tarkkaa paikallistamista. Metsähallitus esittää, että pykälää muutetaan siten, että ”valtion muun luonnonsuojelualan” rajat on myös aina merkittävä näkyvästi maastoon. Epäselvissä tilanteissa on luonnonsuojelusta vastaavan viranomaisen tultava lisäksi pyydettyä osoittamaan korvauksetta rajan paikka.”*

Metsähallituksen harjoittaman liiketoiminnan näkökulmasta on edelleen ensiarvoisen tärkeää, että LSL:n 60 §:n tekstiä muutetaan siten, että myös valtion muun luonnonsuojelualan rajat merkitään näkyvästi maastoon, siltä osin kuin rajalinja on peitteellinen, ja välittömästi suojelualan ulkopuolella voidaan harjoittaa metsätaloutta, jolloin tahaton rajaloukkauksen mahdollisuus on olemassa. Selvyyden vuoksi todetaan, että vaatimus ei koske:

- yksityisiä luonnonsuojelualueita;
- rajoja vesialueilla; tai
- tapauksia, joissa suojeluan rajoittuu tiehen, peltoon, vesistöön tai muuhun luonnossa selvästi havaittavaan rajaan; taikka
- mitään muitakaan tapauksia kuin em. joissa rajalinja on peitteellinen ja rajautuu välittömästi metsätalousohjausalueeseen.

Valtion muu luonnonsuojeluan rajoittuu useimmiten muuhun valtion maahan, joka on Metsähallituksen liiketoiminnan käytössä ja jossa harjoitetaan metsätaloutta. Usein tilanne on se, että raja on puustoinen tai peitteellinen eikä rajalinjaa ole avattu. Näissä tilanteissa tahaton rajanylitys on todellinen riski ja rajalinjan sijainti maastossa on Metsähallituksen henkilöstön kannalta tärkeä oikeusturvavakaus.

Metsähallitus ei näe tarkoituksenmukaisena, että huolellisuusvelvoitteeseen vedoten toimijalta vaaditaan kiinteistön rajojen selvittämistä maksullisella rajankäyntitoimituksella niissäkin tapauksissa, joissa rajalinjaa ei ole koskaan merkitty maastoon. Kiinteistötietojärjestelmästä on saatavilla rajoja koskevat tiedot, jotka auttavat selvissä tapauksissa, mutta ei tulkinnanvaraisissa kohteissa, joita myös Metsähallituksen harjoittaman metsätaloustoiminnan osalta on tullut toistuvasti esille. Kiinteistöjen rajojen tulee olla selkeitä ja tarvittaessa viranomaisen toimesta todettavissa. Metsähallituksen näkemyksen mukaan vasta kun rajalinja on kerran merkitty maastoon, voidaan vastuu rajalinjan aukipitämisestä säilyttää maanomistajalle/-haltijalle.

Ystävällisin terveisin

HANNA RISKI

Lakimies, Lakiasiat

Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Eriävä mielipide Luonnonsuojelulain uudistushankkeen esitykseen 88 §:stä

Metsästäjäliitto jättää eriävän mielipiteen luonnonsuojelulakiesityksen 88 §:n kirjaukseen metsästysmuistojen tuonnin kiellolle:

kansainvälisen kaupan uhkaamien, maailmanlaajuisesti uhanalaisten lajien yksilöiden tai niiden osien maahantuonti metsästysmuistona on kielletty.

*Edellä 4 momentissa tarkoitettuja uhanalaisia lajeja ovat neuvoston CITES-asetuksen liitteessä A luetellut lajit sekä neuvoston CITES-asetuksen liitteessä B luetellut lajit afrikanorsu (*Loxodonta africana*), argaali (*Ovis ammon*), isosarvikuono (*Ceratotherium simum simum*), jääkarhu (*Ursus maritimus*), leijona (*Panthera leo*) ja virtahepo (*Hippopotamus amphibius*) ja niiden populaatiot.*

Eriävän mielipiteen perustelut

Metsästäjäliitto jättää eriävän mielipiteen, koska esitetty 88 §:n määräys on lyhytnäköinen ja pohjautuu ideologisesti metsästyksenvastaiseen propagandaan, joka taas on lähtöisin salametsästyksen ja epäeettisiin menetelmiin liittyvistä esimerkkikimmokkeista. Salametsästyksellä tai epäeettisillä menetelmillä taas ei ole mitään tekemistä laillisen, säädellyn ja kestävän metsästyksen kanssa. Päinvastoin laillisen kestävän metsästyksen rajoittamispyrkimyksillä on poikkeuksetta huononnettu lajien asemaa ja kestävän pyynnin säätelyn kehittymistä.

Esitys on myös ylimielisyydessään omiaan korostamaan asetelmaa, jossa rikkaat länsimaat sanelevat kaukaa muiden valtioiden mahdollisuuksia kehittää ja hyödyntää niillä olevia resursseja ja eläinkantojen hoitoa. Suomen kansalaisia ajatellen esitys eriarvoistaa ihmisiä kohdistuen vain metsästyksen. Matkamuistona lajien osista tehtyjä koriste-esineitä olisi mahdollista tuoda, mutta metsästysmuistona ei. On ennenkuulumatonta ja pöyristyttävää, että suomalaisessa lainsäädännössä rajattaisiin jokin maahantuonnin kiellon kaltainen rajoitus koskemaan tietyn ihmisryhmän toimintaa. Metsästysmuisto on metsästäjän saaliistaan hyödyntämä muu, kuin syötävä osa. Kaikille muille se on jotain muuta. Metsästysmuisto mitta-, paikka ja aikatietoineen on myös tärkeä osa tieteellistä kannantilan seurantaa. Lisäksi saaliista tulee voida hyödyntää mahdollisimman paljon, joka kuuluu eettiseen metsästyksen.

Metsästäjäliitto vastustaa voimakkaasti salametsästyksiä ja korruptiota. Säädely metsästyksen ja todistettava laillisen saannon kautta toteutunut metsästysmuiston hallussapito vähentävät salametsästyksiä ja lisäävät ympäristön monimuotoisuutta monella eri mekanismilla. Valtaosa trofeemetsästyksistä on kestävä ja luontoympäristöjä hyödyttävää. Yksipuoliset met-

sästysmuistojen tuontikiellot ovat vaikutuksiltaan negatiivisia, eivätkä ota huomioon paikallisia tarpeita. Sääntelyyn on kehitetty CITES-yleissopimus, joka ottaa erinomaisella tavalla huomioon myös alue-erot rajoittaen tai sallien paikallisen tilanteen mukaan tietyltä alueelta tuontia. Jokin laji voi olla samaan aikaan maailmanlaajuisesti uhanalainen ja paikallisesti katoamassa ja toisella alueella runsas ja jossa kantaa joudutaan säätelemään suojelullisistakin syistä luonnon kantokyvyn säilyttämiseksi ja kannan romahtamisen estämiseksi. Tällaisella alueella valikoidaan vähennettäväksi kannan geeniperimälle ja populaatiolle arvottomia, yleensä lisääntymiskyvyttömäksi vanhentuneita yksilöitä kuormittamasta ympäristöä muiden selviämiseksi. Koska eläimen pyynti joko vie suojelusta resursseja tai kaupallisen metsästyksen kautta tuo suojelulle ja kannanhoidolle resursseja, ei tähän tule tehdä kategorisesti rajoittavia esteitä kaukana kohdealueelta kokonaan toisessa valtiossa.

CITES-sopimus valvoo jo laillista trofeiden tuontia erittäin tarkasti. Kauppaa valvotaan pääasiassa eriasteisin tuonti- ja vientirajoituksin riippuen lajin uhanalaisuudesta ja siitä, kuinka paljon lajin kannat kestävät käyttöä. Laittomaan kauppaan trofeiden tuontikiellolla ei olisi vaikutusta. Olisi parempi keskittää voimat ongelmiin, eli salametsästyksen kitkemiseen ja Aasian laittomaan luukauppaan kuin laillisen, alkuperäisluontoa tukevan elinkeinon tuhoamiseen.

Esityksen kieltö ulottuu lajien populaatioihin. Se ei huomioi, että populaatioita voi esiintyä eri tasoisesti ja myös alueilla, jonne laji ei olisi ilman ihmistä päätenyt. Silloin kyse on uhanalaisuudesta huolimatta vieraslajista, jonka kantaa usein tulee kontrolloida ja joka voi tapahtua aluetta hyödyttäen metsästyksen keinoin. Esimerkiksi Etelä-Amerikassa on virtahepopopulaatio, joka aiheuttaa vaaraa ja vahinkoja.

Esimerkkejä Afrikassa

Metsästys- tai trofeekieltojen vaikutuksista löytyy esimerkkejä Afrikasta, jossa kaupallinen metsästys on yleistä. Afrikka ei ole pelkkää Serengetiä, vaan käsittää monessa käytössä olevaa yksityisten, yritysten, kuntien ja valtioiden alueita, jotka ovat monenlaisessa käytössä.

Metsästäjäliitto on huolissaan esitetyn osittaisenkin metsästysmuistojen eli trofeiden tuontikiellon vaikutuksista Afrikan luonnolle. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa trofeemetsästyksen käytössä on 1,3 miljoonaa neliökilometriä, eli enemmän kuin kansallispuistoissa. Metsästysoiminnan ansiosta alueet ovat luonnontilaisia ja sisältävät runsaasti afrikkalaisia alkuperäislajeja, jotka ennen kaupallista metsästystä olivat häviämässä. Jos erilaisin metsästyksen liittyvin rajoituksin riistaelinkeino muuttuu kannattamattomaksi, on toimeentulo haettava viljely- tai karjataloudesta, jossa villieläinlajit muuttuvat arvottomiksi tai tappiota aiheuttaviksi. Tästä on useita esimerkkejä Afrikassa. Karjankasvattajat ovat ampuneet laidunmaista kilpailevaa alkuperäiseläimistöä ja myrkyttäneet karjaa verottaneita suurpetoja. Tällöin myöskään salametsästyksen estämiseen ei ole intressejä eikä resursseja.

Ns. kuvausturismi kannattaa vain kansallispuistoissa ja alueilla, joilla on muutakin nähtävää. Valtaosa metsästystilastoista sijaitsee karuilla seuduilla, jonne muut kuin metsästäjät eivät matkusta. Metsästysturismi on myös ekologisempaa kuin kuvausturismi, sillä yksi metsästäjä jättää päämääräkohteelle merkittävästi enemmän rahaa kuin kuvaaja. Yhtä metsästäjää

kohden tarvitaan valtava määrä katselu- ja kuvausturisteja kattamaan vastaavat paikallistulot, eikä monilla alueilla ole turisteja houkuttavia vetonauloja.

Afrikasta on useita esimerkkejä siitä, että kun säädelty metsästys on kielletty, salametsästys tai elinympäristökato on lisääntynyt. Keniassa metsästys kiellettiin 1977. Sen jälkeen maa on menettänyt 60–70 prosenttia suurriistastaan. Trofeemetsästyskielto Botswanassa vuonna 2014 aiheutti joidenkin lajien salametsästyksen lisääntymistä ja toisaalta hallitsematonta afrikannorsupopulaation kasvua. Norsuista aiheutui muutamassa vuodessa niin suuria haittoja viljelylle ja jopa ihmishenkien menetyksiä, että maa salli vuonna 2019 jälleen trofeemetsästyksen. Kestäväksi kannan kooksi arvioidaan 55 000, kannan ollessa jo yli 130 000. Suomen ei tule omalla päätöksellään olla vaikeuttamassa mainitun kaltaiseen tilanteeseen puuttumista kestävällä ja säännellyllä metsästyksellä, joka samalla tuo maahan varoja.

Luonnonsuojelu on kallista. Trofeemetsästys tuo rahaa myös luonnonsuojeluun. Erinomainen esimerkki tästä on Namibia, jossa eläinkannat ovat runsastuneet huomattavasti trofeemetsästyksen sallimisen myötä.

Riihimäellä 7.12.2021

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Jaakko Silpola
Toiminnanjohtaja

Teemu Simenius
Järjestöpäällikkö, ohjausryhmän jäsen